

Datum van inontvangstneming : 04/10/2022

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-566/22-1

Zaak C-566/22

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

26 augustus 2022

Verwijzende rechter:

Nejvyšší soud (Tsjechië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

14 juni 2022

Verzoekende partij:

Inkreal s. r. o.

Verwerende partij:

Dúha reality s. r. o.

[OMISSIS] [procedurekwesties van nationaal recht]

BESLISSING

De Nejvyšší soud (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Tsjechië; hierna: „NS”) [OMISSIS] [samenstelling van de rechtsprekende rechterlijke instantie] heeft in de zaak van verzoekster **Inkreal s.r.o.** [OMISSIS], gevestigd te Nitra, [OMISSIS] Slowakije [OMISSIS], tegen verweerster **Dúha reality s. r. o.**, [OMISSIS] gevestigd te Bratislava, [OMISSIS] Slowakije, [OMISSIS] betreffende de vaststelling van de territoriale bevoegdheid van een rechterlijke instantie overeenkomstig § 11, lid 3, van de občanský soudní řád (wetboek van burgerlijke rechtsvordering) om kennis te nemen van een vordering tot betaling van een bedrag van 153 740,00 EUR, met nevenvorderingen, beslist als volgt:

- I. [OMISSIS] [schorsing van de behandeling]

- II. Krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie **verzoekt** de NS het Hof om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag:

„Kan de toepassing van verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken vanuit het oogpunt van het bestaan van een grensoverschrijdend aspect, dat een noodzakelijke voorwaarde is voor de toepassing van deze verordening, gegrond worden op de enkele omstandigheid dat twee partijen die zijn gevestigd in dezelfde lidstaat overeenkomen dat een rechterlijke instantie van een andere Unieliidstaat bevoegd is?”

Motivering

I. Feiten

- 1 Op 30 december 2021 is bij de NS de dagvaarding van Inkreal ingekomen tot betaling van een bedrag van 153 740,00 EUR, met nevenvorderingen, alsmede haar verzoek tot vaststelling van de rechterlijke instantie die territoriaal bevoegd is om kennis van deze zaak te nemen overeenkomstig de bepaling van § 11, lid 3, van zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (wet nr. 99/1963, wetboek van burgerlijke rechtsvordering), zoals gewijzigd (hierna: „o. s. ř.”).
- 2 Uit de overgelegde stukken volgt dat het in de dagvaarding gevorderde bedrag van 153 740,00 EUR een schuldvordering uit hoofde van twee leningsovereenkomsten betreft. Deze schuldvorderingen zijn krachtens een overeenkomst tot cessie van schuldvorderingen van 8 december 2021 [OMISSIS] overgedragen aan verzoekster, als cessionaris, door FD, [OMISSIS] wonende te [OMISSIS], Slowakije, als cedent (hierna: „rechtsvoorganger van verzoekster”). Krachtens deze overeenkomst zijn aan verzoekster schuldvorderingen voor een totaalbedrag van 153 740,00 EUR overgedragen. Deze schuldvorderingen waren gebaseerd op een overeenkomst inzake een geldlening van 29 juni 2016 en een overeenkomst inzake een geldlening van 11 maart 2017, die zijn gesloten tussen de rechtsvoorganger van verzoekster, als kredietgever, en verweerster, als kredietneemster. Tot op heden heeft verweerster nog geen enkel bedrag aan verzoekster betaald.
- 3 Verzoekster heeft haar verzoek tot vaststelling van de territoriaal bevoegde rechterlijke instantie overeenkomstig § 11, lid 3, o. s. ř. aldus gemotiveerd dat in het contractuele beding V, lid 3, dat in beide overeenkomsten inzake de respectieve geldleningen in identieke bewoordingen is geformuleerd, is vermeld dat de contractpartijen zijn overeengekomen dat „alle uit de onderhavige overeenkomst voortvloeiende en daarmee verband houdende onduidelijkheden en geschillen in de eerste plaats zullen worden opgelost door middel van wederzijdse onderhandelingen om tot een voor beide partijen aanvaardbare oplossing te

komen. Indien partijen niet in staat zijn om een dergelijk geschil op te lossen, zal dit geschil worden beslecht door de Tsjechische rechterlijke instantie die materieel en territoriaal bevoegd is overeenkomstig de [o. s. ř.] in de thans geldende versie.” Volgens verzoekster is in dit verband sprake van een geldige forumkeuzeovereenkomst (dat wil zeggen een overeenkomst tot vaststelling van de bevoegdheid van de Tsjechische rechterlijke instanties om geschillen uit hoofde van de betreffende geldleningen te beslechten) die is gesloten in het kader van een privaatrechtelijke betrekking met een grensoverschrijdend aspect overeenkomstig artikel 25, lid 1, van verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (herschikking) (hierna: „Brussel I bis-verordening”) en zijn er geen andere redenen om krachtens deze verordening van de bijzondere of exclusieve bevoegdheid van om het even welke rechterlijke instantie uit te gaan. Voorts heeft verzoekster erop gewezen dat, gelet op het feit dat verweerster een in het buitenland gevestigde rechtspersoon is die geen filiaal of andere vestiging op Tsjechisch grondgebied heeft en de nationale bevoegdheid van de Tsjechische rechterlijke instanties volgens verzoekster is vastgesteld overeenkomstig de Brussel I bis-verordening, het niet mogelijk is om de territoriale bevoegdheid van de rechter op standaardwijze vast te stellen overeenkomstig § 84 en volgende o. s. ř., aangezien de voorwaarden voor de vaststelling van de territoriale bevoegdheid ontbreken of niet kunnen worden vastgesteld. Derhalve heeft verzoekster de NS verzocht vast te stellen welke rechterlijke instantie de zaak in behandeling dient te nemen en deze dient af te doen.

II. Toepasselijke bepalingen van Unierecht

- 4 Bij het onderzoek van de voorgelegde prejudiciële vraag is met name artikel 25, lid 1, van de Brussel I bis-verordening relevant.

III. Toepasselijke bepalingen van nationaal recht

- 5 De NS neemt de zaak in behandeling krachtens § 11, lid 3, o. s. ř., waarin is bepaald: „Wanneer een zaak onder de bevoegdheid van de Tsjechische rechterlijke instanties valt maar de voorwaarden voor de vaststelling van de territoriale bevoegdheid ontbreken of niet kunnen worden vastgesteld, bepaalt de NS welke rechterlijke instantie de zaak in behandeling neemt en afdoet.”

IV. Redenen voor het stellen van de prejudiciële vraag en standpunt van de NS

- 6 In de onderhavige zaak moet de NS met het oog op het geven van een beslissing overeenkomstig § 11, lid 3, o. s. ř. antwoorden op de vraag of in de onderzochte zaak sprake is van een voor de toepassing van de Brussel I bis-verordening noodzakelijk grensoverschrijdend aspect dat voldoende relevant is. Het antwoord op deze vraag houdt derhalve rechtstreeks verband met de grondslag van de

beslissing die de NS bevoegd is te geven, namelijk of de Tsjechische rechterlijke instanties überhaupt bevoegd zijn om het onderhavige geding te beslechten.

- 7 Wat betreft de aan de orde zijnde zaak herinnert de NS eraan dat artikel 25, lid 1, van de Brussel I bis-verordening van toepassing is wanneer partijen, ongeacht de woonplaats van de belanghebbenden, zijn overeengekomen dat een rechterlijke instantie in een lidstaat bevoegd is (A. Dickinson, E. Lein, *The Brussels I Regulation Recast*, Oxford, Oxford University Press 2014, blz. 285). Deze bepaling geeft tegelijkertijd uitdrukking aan het beginsel van autonomie van de partijen met betrekking tot de regels voor de vaststelling van de bevoegdheid van de rechterlijke instanties van de lidstaten, zoals ook volgt uit overweging 19 van de betreffende verordening en uit de rechtspraak van het Hof (zie bijvoorbeeld arrest van 9 november 2000, ██████████ C-387/98, EU:C:2000:606).
- 8 Voorwaarde voor de toepassing van de Brussel I bis-verordening en bijgevolg ook specifiek van de bepaling van artikel 25, lid 1, daarvan is evenwel tevens het bestaan van een grensoverschrijdend aspect (zie bijvoorbeeld arresten van 1 maart 2005, ██████████ C-281/02, EU:C:2005:120, punten 25-26, en 7 mei 2020, *Parking en Interplastics*, C-267/19 en C-323/19, EU:C:2020:351, punten 30-35). De NS wijst erop dat wanneer het enige aspect dat als grensoverschrijdend kan worden beschouwd erin bestaat dat twee partijen met woonplaats in dezelfde lidstaat de rechterlijke instanties van een andere Unielidstaat als de bevoegde rechterlijke instanties hebben aangewezen, niet duidelijk kan worden geconcludeerd dat de Brussel I bis-verordening en artikel 25, lid 1, daarvan kunnen worden toegepast. Het Hof heeft over de gestelde vraag geen uitspraken gedaan waaruit zonder gerechtvaardigde twijfel een ondubbelzinnige conclusie kan worden getrokken. Bovendien leiden de beschikbare rechtsleer ter zake en de toepassingspraktijk van de rechterlijke instanties van de Unielidstaten tot tegenstrijdige conclusies.
- 9 De voornaamste argumenten voor de toepasselijkheid van de Brussel I bis-verordening zijn met name de nadruk op de contractuele autonomie van partijen, de eenvormige uitlegging en de geharmoniseerde toepassing van artikel 25 van de verordening, alsook de onlogische en mogelijk onredelijke gevolgen die zich zouden voordoen indien deze regeling niet kan worden toegepast (zie punt 10). Het voornaamste argument tegen de toepasselijkheid van de Brussel I bis-verordening in de onderhavige zaak is met name het ontbreken van een grensoverschrijdend aspect en derhalve het zuiver nationale karakter van de zaak. Deze conclusie berust met name op de gedachte dat de enkele wil van de partijen om een rechterlijke instantie van een andere lidstaat als het bevoegde gerecht aan te wijzen niet tot een „internationalisering” van de betreffende situatie kan leiden. Naar analogie zij tevens verwezen naar soortgelijke rechtsvoorschriften die het internationale aspect van de beschreven situatie uitsluiten (zie punt 11).
- 10 Volgens een deel van de vertegenwoordigers van de rechtsleer ter zake volstaat de enkele keuze van een rechterlijke instantie van een andere lidstaat om de toepassing van de Brussel I bis-verordening mogelijk te maken en moet artikel 25 van deze verordening derhalve worden toegepast. Volgens dit standpunt is deze

regeling namelijk ook van toepassing wanneer de partijen in een voor het overige zuiver nationale zaak zijn overeengekomen dat de rechterlijke instanties van een andere Unielidstaat bevoegd zijn. Volgens deze opvattingen is het wenselijk dat de rechterlijke instanties overeenkomsten inzake de nationale bevoegdheid zoveel mogelijk volgens dezelfde norm beoordelen. Een toepasselijke regel van nationaal recht hoeft namelijk niet in alle lidstaten hetzelfde beschermingsniveau als dat van de verordening te waarborgen (U. Magnus, P. Mankowski e.a., *Brussels I bis regulation – commentary, European commentaries on private international law (ECPIL)*, Keulen, Otto Schmidt 2016, blz. 604-611).

- 11 Volgens een andere opvatting in de rechtsleer ter zake moet worden geconcludeerd dat artikel 25 van de Brussel I bis-verordening niet kan worden toegepast wanneer de partijen in een zuiver nationaal geding waarvan alle relevante aspecten (de partijen en de feitelijke en juridische aspecten) verbonden zijn met een en dezelfde lidstaat, zonder dat sprake is van een andere objectieve internationale band (bijvoorbeeld een zich in een andere lidstaat bevindende plaats van verrichting van een prestatie), de bevoegdheid juist wegens het ontbreken van het noodzakelijke grensoverschrijdende aspect aan een rechterlijke instantie van een andere lidstaat hebben toevertrouwd. Voorts wordt er in de commentaren op gewezen dat de opvatting dat artikel 25 van de Brussel I bis-verordening niet kan worden toegepast, in overeenstemming is met artikel 1, lid 2, van het Verdrag van Den Haag inzake bedingen van forumkeuze van 30 juni 2005, waarin uitdrukkelijk is bepaald dat de keuze van een gerecht van een andere staat in zuiver nationale zaken niet tot gevolg heeft dat de betreffende zaak een internationaal karakter krijgt. De Brussel I bis-verordening bepaalt zelf dat zij van toepassing is op zaken met grensoverschrijdende gevolgen (overweging 3 van de Brussel I bis-verordening). Volgens de opvatting die tegen de toepasselijkheid van de Brussel I bis-verordening pleit, volstaat de enkele wil van de partijen derhalve niet om van nationale zaken internationale zaken te maken (A. Dickinson, E. Lein, *The Brussels I Regulation Recast*, Oxford, Oxford University Press 2014, blz. 285-286). Bovendien kan tevens een argument tegen de toepassing van artikel 25 van de Brussel I bis-verordening worden ontleend aan artikel 3, lid 3, van verordening (EG) nr. 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst (Rome I), waaruit volgt dat de enkele keuze van een buitenlands recht geen wijziging kan brengen in de aard van een voor het overige zuiver nationaal geval waarop mogelijk dwingende nationale regelingen van toepassing zijn.
- 12 Ook de beschikbare rechtspraak van de buitenlandse rechterlijke instanties geeft op de onderzochte vraag geen ondubbelzinnig antwoord. Integendeel, uit de uitspraken die door de NS zijn verkregen van een selectie van hoogste rechterlijke instanties van de Unielidstaten in het kader van de Comparative Law Liaisons group volgen tegenstrijdige conclusies. Terwijl sommige rechterlijke instanties van de lidstaten hebben geoordeeld dat artikel 25 van de Brussel I bis-verordening kan worden toegepast [bijvoorbeeld Nederland, zie het vonnis van de rechtbank Rotterdam van 1 april 2016, NL:RBROT:2016:1860], zijn rechterlijke instanties

van andere lidstaten tot de tegenovergestelde conclusie gekomen [bijvoorbeeld Frankrijk, zie uitspraak van de eerste civiele kamer van de Cour de cassation (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Frankrijk) van 30 september 2020, zaak 19-15.626]. Andere hoogste rechterlijke instanties van Europese landen (bijvoorbeeld. Duitsland) hebben zich nog niet over deze kwestie kunnen uitspreken. Het ontbreken van een ondubbelzinnig antwoord op de gestelde vraag wordt bovendien geïllustreerd door het feit dat dezelfde vraag in 2016 ook al is gesteld door de Portugese Supremo Tribunal de Justiça (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Portugal) in zaak C-136/16. Het Hof heeft zich evenwel niet over deze vraag kunnen uitspreken omdat de Supremo Tribunal de Justiça zijn verzoek heeft ingetrokken.

- 13 Aangezien het Hof zich nog niet heeft uitgesproken over de voorgelegde vraag betreffende de uitlegging van artikel 25, lid 1, van de Brussel I bis-verordening en uit de analyse van de buitenlandse rechtspraak volgt dat er verschillende praktijken bij de toepassing van deze regeling bestaan, alsmede dat deze vraag in de rechtsleer ter zake voorwerp van discussie is, is de NS van oordeel dat het Hof om een prejudiciële beslissing moet worden verzocht. De uitlegging van artikel 25, lid 1, van de Brussel I bis-verordening ligt niet voor de hand, en er is derhalve geen reden om de rechtsleer van de *acte clair* toe te passen. Bij gebreke van rechtspraak van het Hof die deze regeling in dit opzicht uitlegt, is er ook geen reden om gebruik te maken van de rechtsleer van de *acte éclairé*. Aangezien het geen hypothetische of irrelevante vraag betreft maar een principiële vraag waarvan de uitkomst in de zaak afhankelijk is, acht de NS het noodzakelijk om het Hof om een prejudiciële beslissing te verzoeken.

V. Schorsing van de behandeling

- 14 [OMISSIS] [redenen voor de schorsing van de behandeling]

[OMISSIS] [procedurekwesties van nationaal recht]

Brno, 14 juni 2022

[OMISSIS] [ondertekening]

[OMISSIS] [procedurekwesties van nationaal recht]